

# Vyberanie krčných mandlí u detí: kedy je operácia potrebná a čo čakať po zákroku

31.3.2026 - | Nemocnica s poliklinikou Trebišov

**Krčné mandle dokážu deťom spôsobiť opakované angíny, problémy s dýchaním aj nepokojný spánok, no ich vybratie je vždy až posledným krokom.**

## Krčné mandle a zdravie detí

**Krčné mandle** (podnebné mandle) sú dva oválne útvary z lymfatického tkaniva umiestnené po stranách v zadnej časti hrdla. U detí zohrávajú dôležitú úlohu – zachytávajú vírusy a baktérie, ktoré vstupujú do tela cez ústa, podieľajú sa na obrane dýchacích ciest a pomáhajú imunitnému systému učiť sa reagovať na infekcie. Práve preto lekári veľmi dôkladne zvažujú, či je **vyberanie krčných mandlí** naozaj potrebné a vždy sa snažia najprv pomôcť konzervatívne. O tom, kedy sa k operácii pristupuje a čo rodičia môžu očakávať, hovorí otorinolaryngológ **MUDr. Branislav Lorenc** z Polikliniky ProCare Betliarska v Bratislave.

Problémy s krčnými mandľami

## Kedy sú krčné mandle zväčšené a čo to spôsobuje

- Zväčšené krčné mandle môžu dieťaťu spôsobovať:
- časté angíny,
- problémy s dýchaním počas spánku,
- chrápanie a pauzy v dýchaní,
- ťažkosti s prehĺtaním,
- nosový hlas,
- únavu cez deň.

„Vždy je dôležité zvážiť chorobnosť dieťaťa. Ako často máva tonzilitídy, zápal krčných mandlí, a to hlavne hnisavé angíny. Ak ich máva opakovane, štyri-, päťkrát ročne s potrebou užívania celkových antibiotík, mandle sú veľmi zväčšené, dieťa máva cyklické teploty a nepomáha ani konzervatívna liečba, až potom uvažujeme o vybratí mandlí,“ vysvetľuje zvyčajný postup MUDr. Lorenc.

## Príprava na operáciu krčných mandlí u detí

Pred operáciou dieťa absolvuje:

- opakované ORL vyšetrenia,
- predoperačné vyšetrenie u pediatra, vrátane vyšetrenie krvi (najmä zrážanlivosť),
- môžu byť potrebné správy od ďalších špecialistov, ktorí dieťa sledujú.

## Tonzilektómia vs. tonzilotómia: aký je rozdiel

Operácia mandlí sa robí cez ústa v celkovej anestézii. Existujú dva typy zákrokov:

- **Tonzilektómia - úplné vybratie krčných mandlí.** Po zákroku ostávajú v hrdle dve otvorené rany.

- **Tonzilotómia - zmenšenie krčných mandlí.** Odstráni sa len časť tkaniva, zvyšok zostáva funkčný.

„Tonzilotómiu, kedy sa zväčšené mandle zrežú a ostane z každej asi štvrtina či pätina pôvodnej veľkosti, robím často spolu s vyberaním nosnej mandle v rámci jednej operácie. Nosné aj krčné mandle sú niekedy také zväčšené, že sa až spoja a dieťa má ťažkosti s dýchaním alebo zástavy dýchania počas spánku. Je stále v stave istej nedokysličenosti, čo nie je dobré pre mozog, srdce, ani celkový vývoj,“ upozorňuje MUDr. Lorenc na možné zdravotné dôsledky zväčšených mandlí.

## Režim po operácii krčných mandlí

Po tonzilektómii dieťa zostáva 24 hodín na klinike. Rany sa **nezašívajú** a najbližšie dva týždne treba dávať mimoriadny pozor, lebo môžu začať kedykoľvek krváčať. „Riziko krvácania hrozí aj na desiaty či dvanásty deň po operácii. U detí je to menej časté ako u dospelých, ale treba byť pripravení,“ upozorňuje MUDr. Lorenc. Dva týždne po zákroku je potrebné byť doma, v pokojnom režime, a za stálej prítomnosti rodiča.

Prvé dni je dobré tmiť bolesti bežnými liekmi proti bolesti. „Pri vyberaní mandlí predpisujem aj antibiotiká. Podľa mojich skúseností sa rany v hrdle potom lepšie hoja. Pri zrezávaní mandlí dávam rodičom len recept na antibiotiká, aby ich v prípade potreby mohli hneď nasadiť,“ popisuje lekár bežnú prax.

## Strava po operácii krčných mandlí

Prvé dva týždne po operácii krčných mandlí je hrdlo citlivé a boľavé, potrava navyše ide cez lôžka po odstránení krčných mandliach, čo zvyšuje riziko krvácania. Preto sa odporúča mäkká, vlažná, dobre kĺzavá strava.

- **Vhodné jedlá:**
- vývar,
- zemiaková kaša,
- roztlačený banán,
- jemné kaše,
- jogurt, puding,
- mäkké cestoviny.

### Nevhodné jedlá:

- horúce alebo ľadové jedlá,
- chrumkavé potraviny (čipsy, sucháre),
- kyslé, slané a bublinkové nápoje.

„Nemá sa jesť nič horúce, studené či dráždivé. Ani žiadnu zmrzlinu, to sa už dnes nedáva,“ pripomína MUDr. Lorenc.

## Chorobnosť po vybratí krčných mandlí

Kedže mandle majú dôležitú úlohu pri ochrane organizmu pred infekciami, je pravda, že po ich vybratí môže u niektorých detí aj obyčajné prechladnutie prejsť rovno na priedušky.

„Pravdepodobnosť je 50 na 50, je to veľmi individuálne a vopred sa to nedá odhadnúť,“ vraví lekár.

Benefity odstránenia mandlí, ktoré boli zdrojom chorobnosti, však výrazne prevyšujú, nakoľko dieťa môže opäť normálne dýchať, zlepši sa jeho spánok aj celkový zdravotný stav. „Ako dokazujú odborné práce, ak je dieťa astmatik, okrem celkového zdravotného stavu sa mu po vybratí krčných mandlí často zmierni aj astma,“ uzatvára MUDr. Branislav Lorenc.

## Najčastejšie otázky o vyberaní krčných mandlí

### Krčné mandle vs. nosná mandľa - aký je rozdiel?

**Krčné mandle** sú dve, po stranách hrdla, a reagujú najmä na infekcie v ústach a hrdle. **Nosná mandľa** je jedna, v nosohltane, a ovplyvňuje dýchanie nosom a sluch. Mnohé deti majú zväčšené **všetky tri mandle naraz**.

### Ako zistím, že moje dieťa potrebuje vybrať krčné mandle?

Najčastejším dôvodom sú opakované hnisavé angíny, problémy s dýchaním počas spánku, chrápanie, pauzy v dýchaní, ťažkosti s prehĺtaním alebo veľmi zväčšené mandle.

### Bolí vyberanie krčných mandlí?

Počas operácie je dieťa uspané v celkovej anestézii. Po zákroku býva hrdlo niekoľko dní citlivé a bolestivé a odporúča sa podávať bežné lieky proti bolesti. Bolesť sa postupne zmierňuje, deti majú výnimočnú schopnosť hojenia.

### Ako dlho trvá operácia krčných mandlí

Samotný zákrok trvá približne **30 - 45 minút**, prebieha cez ústa.

### Ako dlho trvá zotavenie sa po vybratí krčných mandlí

Hojenie trvá približne **10 až 14 dní**, pričom prvé dni bývajú najcitlivejšie. Dieťa musí byť doma, v pokoji, pod dohľadom rodiča pre prípad krvácania z rany.

### Čo môže dieťa jesť po operácii?

Odporúča sa mäkká, vlažná strava - vývar, kaše, jogurty, cestoviny, roztlačené ovocie. Nevhodné sú horúce, studené, kyslé, slané a chrumkavé jedlá. Zmrzlina sa dnes už neodporúča.

### Zlepší sa dieťaťu dýchanie a spánok po operácii?

Vo väčšine prípadov áno. Ak boli mandle veľmi zväčšené, deti po zákroku často lepšie spia, lepšie dýchajú a majú viac energie.

### Môže byť dieťa po vybratí krčných mandlí chorľavejšie?

Celkový zdravotný stav dieťaťa sa zlepší, u časti detí sa však môže stať, že bežné nachladnutia mu prejdú rovno na priedušky.

### Môžu mandle dorásť?

Na rozdiel od nosných mandlí, ktoré môžu veľmi výnimočne dorásť, vybrané krčné mandle nedorastajú. V prípade tonzilotómie, zmenšovania krčných mandlí, môžu mierne dorásť, no nie do

pôvodnej veľkosti.

### **Kedy môže dieťa spať do škôlky alebo školy?**

Väčšinou po dvoch týždňoch, podľa toho, ako sa rany hoja a ako sa dieťa cíti.

### **Je zákrok hradený poisťovňou?**

Áno, zákrok je hradený všetkými zdravotnými poisťovňami.

<https://pentahospitals.sk/blog/vyberanie-krcnych-mandli-deti>